

Winter en Driekoningen

Achtergrond

De Driekoningentijd maakt nog deel uit van de grote adventstijd, die eindigt bij het feest van Maria Lichtmis op 2 februari.

De zesde januari had vroeger in de christenheid een grote betekenis, die ver uitsteeg boven die van ons huidige kerstfeest. Volgens de Bijbel kwamen de drie wijzen (later koningen) pas op 6 januari met hun geschenken aan bij de stal in Bethlehem. Zij brachten geschenken naar het Christuskind. Het donkerste punt in de tijd is nu voorbij.

De komende maanden heb je als opdracht: blijf het licht in de materie zien.

In de tijd na de Kerst en de geboorte van het Jezus kindje, zien we in de symboliek de drie - ledigheid verschijnen. Deze drie koningen waren spirituele leiders van hun volk en ze gaven hun geschenken met symbolische betekenis aan het Jezuskind.

Melchior, de rode koning schonk goud, het symbool voor het heldere denken.

Balthasar, met de blauwe mantel, gaf wierook, ter versterking van het gevoelsgebied.

Caspar, de Morenkoning met de groene mantel, schonk mirre voor kracht en moed.

Deze drie gaven symboliseren ook de basis waar de antroposofische pedagogiek voor staat:

- Het helder denken om situaties, ouders en kinderen goed te kunnen waarnemen en er vervolgens ook een betekenis aan te geven;
- Hartenkracht, om met liefde naar elk individu te kunnen kijken om vanuit je eigen creativiteit en intuïtie tot goede interventies te komen;
- En moed om op je eigen oordeelsvermogen te varen en ook eens verrassende dingen te proberen, maar ook moed om kritisch te durven kijken naar je eigen handelen.

Seizoenstafel

Driekoningen

Het stalletje kan in de driekoningentijd nog een tijdje blijven staan, maar dan moeten er wel een paar wijzigingen worden aangebracht. Je kunt de herders langzaam laten verdwijnen, die gaan hun schapen weer hoeden. Maria wordt nu meer als majesteit weergegeven met een gouden band om het hoofd en het kind in de armen.

De koningen zijn nu op bezoek in de stal: Balthasar is de oudste, Melchior is de middelste. Hij heeft een rode mantel. Caspar is de donkere koning met een groene mantel.

Als de drie koningen zijn geweest, moeten Jozef en Maria vluchten naar Egypte. De ster kan blijven hangen tot 2 februari, Maria Lichtmis. Of je kiest ervoor om langzamerhand de stal op te ruimen en de koningen nog even te laten staan.

Wintertafel

Koning Winter regeert. De tafel is bedekt met een wit doek. Koning Winter zit op zijn troon.

We kunnen het boek van Olle's skitocht gebruiken als inspiratiebron. Een sneeuwman doet het ook goed bij de kinderen.

Boeken

Winter van Gerda Muller (Christofoor)

Olle's skitocht van Elsa Beskow

Kan ik er ook nog bij? van Loek Koopmans

Boer Boris in de sneeuw van Ted van Lieshout & Philip Hopman

Tomte Tummetot van Astrid Lindgren

Pipa en Pelle in de sneeuw

Verhaaltjes

Kan ik er ook nog bij?

Dit verhaal is afkomstig van het oude Russische bakersprookje 'Want' (Roekavichka).

Het herhaalsprookje gaat over een houthakker die in het bos zijn want verliest.

Achtereenvolgens kruipen in die want verschillende dieren. Ze hebben het daar samen warm en gezellig totdat ...

Nodig

Om dit verhaal uit te spelen gebruik je het prachtige prentenboek 'Kan ik er ook nog bij?' van Loek Koopmans.

Je hebt vilten dieren of houten dieren nodig, een want (leuk om zelf te breien) en een paar doeken wit en licht blauw om het landschap te imiteren.

Liedjes

Bij het zingen worden gebaren ter ondersteuning van de tekst gemaakt. De meeste liedjes zijn online te vinden op www.vrijeschoolliederen.nl, www.doehoek.nl en www.kinderliedjes.info.

Daar waren eens driekoningen

1.

Daar waren eens drie Koningen,
Koningen, Koningen.

Daar waren eens drie Koningen.

2.

De eerste heette Melchior,
Melchior, Melchior.

De eerste heette Melchior.

3.

Hij bracht aan 't Kindje 't rode goud,
Rode goud, rode goud.

Hij bracht aan 't Kindje 't rode goud.

4.

De tweede heette Balthasar, ...

5.

Hij bracht aan 't Kindje wierook zoet, ...

6.

De derde heette Kaspar goed, ...

7.

Hij bracht aan 't Kindje myrrhe, ...

8.

Daar waren eens drie Koningen, ...

De boon in de koek

1

Wie zal de boon in de koek wel vinden?

Wie krijgt de koningskroon van goud?

Raad nu maar eens wie; een, twee, drie!

Wie zal vandaag de koning zijn?

2

Wie zal de bruine boon wel vinden?

Wie zal de zwarte koning zijn?

Raad nu maar eens wie; een, twee, drie!

Wie zal vandaag de koning zijn?

3

Juf, snijd de koek nu maar in stukken

Juf, deel de koek nu maar eens rond

Delen falderie, delen een, twee, drie!

Jongens, als ik die boon eens vond!

's Winters is het 's avonds zo donker

Winterweer met storm en regen,

hagel met sneeuw met kou en met ijs

Refrein: Doe, doe, doe...

Binnen is het nu zo gezellig,

fijn met z'n allen voor de tv

Refrein: Doe, doe, doe...

Suja suja kindje

Suja, suja kindje

wat ben je bitter stout.

Heb je pijn in je buikje

of zijn je voetjes koud?

Vuurtje zullen wij stoken

papje zullen wij koken.

't Wiegje gaat van zwik-zwak

voor onze kleine dikzak.

Dag meneer de sneeuwman

Dag meneer de sneeuwman

Waar kom je vandaan

Dag meneer de sneeuwman

Blijf maar staan
Hier is een bezem, een stok en een hoed
Dag meneer de sneeuwman
Het staat je goed

Sneeuwvlokje, wit rokje

Sneeuwvlokje, wit rokje
Waar kom jij vandaan
Ik kom uit de wolken
Naar beneden gegaan.
Kom neer op mijn handen
Kleine lieflijke ster
Je brengt ons een groetje
Van de hemel zo ver

Activiteiten

Driekoningen tulband met boontje erin maken

We bakken een Drie-Koningen-Tulband, waarvan we in het begin een stuk aan iedereen uitdelen. Traditioneel zijn hier drie bonen in verwerkt. Diegene die er een boontje in zijn stukje vindt, mag zich vandaag koning voelen!

Kronen maken in de drie kleuren
Geef kinderen de 3 kleuren mantels om mee te spelen
Sneeuwkrystallen knippen uit wit papier voor op het raam

Maria Lichtmis

Achtergrond

De stille winter waarin er ogenschijnlijk niets gebeurt, maar waar ondergronds hard gewerkt wordt. Op 2 februari vieren we het Maria Lichtmis of lichtjesfeest. Dit is 40 dagen na Kerst.

De naam Maria Lichtmis is terug te voeren naar het reinigingsoffer dat Maria, volgens Joods gebruik, 40 dagen na de dood van Jezus naar de tempel bracht. In de kerken werden ter ere hiervan vele kaarsen aangestoken, als beeld van reiniging en zuivering. In februari breekt ook de vastentijd aan en wat is vasten anders dan je lichaam reinigen van alle kwalijke en overvloedige resten?

Carnaval is dan nog een laatste mogelijkheid tot uitspatting voordat de vastentijd aanbreekt.

Ook de natuur reinigt zichzelf ('februare' betekent reinigen).

Het feest van Maria Lichtmis, is eigenlijk het moment waarop de eerste voorzichtige gebaren naar buiten weer gemaakt gaan worden. Waar we rond Sint Maarten beginnen om het licht van buiten naar binnen te halen om de donkere tijd door te komen, zo brengen we in de vroege lente het licht weer naar de aarde toe. Dat wat in de winter innerlijk is omgewerkt, mag in de lente weer tot bloei komen. Het is als een slang die aan het vervellen is, alles mag weer nieuw worden en er komt ruimte voor nieuwe kiemkracht. En daarmee wordt de grote Adventstijd, die begon met Sint Maarten als eerste lichtfeest, afgesloten. Tegelijkertijd is het ook een feest wat in het teken staat van

de verering van Moeder Aarde als leven schenkend, vrouwelijk wezen, die vervuld en gereinigd opnieuw haar lichtkracht opdraagt aan de schepping.
Buiten kunnen we nu de eerste tekenen van het voorjaar zien. Onder de harde aardkorst is het leven niet opgehouden. We zien met verwondering het eerste sneeuwkllokje naar boven komen.

Hoe vieren we Maria Lichtmis?

Alle kaarsstompjes van de kersttijd worden omgesmolten in walnootbootjes of sinaasappelschilletjes. Nu nemen we het licht mee naar buiten. Sinaasappelschilletjes of walnootbootjes geven we terug aan de aarde of aan de stroom van het water. We zingen de liedjes van de afgelopen lichtjesfeesten in omgekeerde volgorde: je begint met Driekoningen, Kerst, Advent, Sinterklaas en Sint Maarten. Dit feest wordt in de ochtend gevierd en afgelopen feesten werden allemaal in de avond gevierd.

Het is nu een mooie tijd om bijvoorbeeld met ouders de tuin op te ruimen en zelf binnen een grote schoonmaak te houden.

Seizoenstafel

De ster die de drie koningen de weg wees naar de stal waar het kleine kindje werd geboren, schijnt tot 2 februari. Met Maria Lichtmis branden we alle kaarsrestjes op. Vrouwtje Dooi veegt alles schoon.

Daarna komt de lente met Moeder Aarde, de bolletjes komen langzaam uit.

Hoe laten we Moeder Aarde verschijnen met haar wortelkindjes en elementenwezens? Je kunt het boek 'De Wortelkinderen' van Sybille von Olfers als voorbeeld gebruiken,

maar een uitlopende tak kan al ook genoeg zijn. Kies je eigen vorm, hou het sober en weet dat voor kinderen het sterkst werkt wat je met enthousiasme verzorgt! Koning Winter kan plotseling verschijnen en het donkere winterlandschap veranderen in een witte wereld. Binnen kunnen we met behulp van kleine witte lapjes en wattenvlokjes op het donkerblauwe achterdoek het beeld van de besneeuwde wereld oproepen.

Als Vrouwtje Dooi haar werk doet, kunnen we door het verschuiven van de witte lapjes en wattenvlokjes kale aardeplekken te voorschijn toveren, waar groene punten van bolgewassen tevoorschijn komen.

Boeken

Olle's skitocht – van Elsa Beskow

De wortelkindjes van Annemarie Dragt of van Sybille Von Olfers

Liedjes

Kom neem je lichtjes in de hand

Kom neem je lichtjes in de hand,
Kom naar buiten met je licht.
Nu de zon weer rijst en de dag weer lengt,
Krijgt natuur een nieuw gezicht.
In de herfst stak je je kaarsje aan
In het donker van de knol.
Van harte door de Kerst gesterkt
Schijnt het nu zo liefdevol
Kom water neem ons licht nu op,
Laat het schijnen in de stroom.
Laat het stralen saam met sterrenglans
In de groei van elke knop.
Draag ons kleine licht als spiegelbeeld
Naar het grote Licht omhoog,
Dat zon en maan en hemelboog
Het beamen met hun schijn.

Stralende sterren in winternacht

Stralende sterren in winternacht
Raakten de aarde fonkelende zacht
In plant, mens en dier ontwaakt het zomergezicht..
Nu volgen wij weer het zonnelicht(2x)

Krokusbolletje

Krokusbolletje, krokusbolletje
Kom eens uit je holletje
Met je bloempjes paars en geel
Op een dunne groene steel.

Activiteiten

Drijfkaarsjes maken en branden

We smelten de restjes kaarsvet en gieten dat in walnootdopjes met een lontje erin. We laten deze bootjes varen in een grote schaal water of geven ze mee naar huis. Je kunt ook de kaarsen mee naar buiten nemen en buiten in de tuin op een plek zetten waar het

eerste groen ontluikt. Dan kun je daar de kaarsen aansteken en er met zijn allen om heen staan, terwijl je het liedje van Marialichtmis zingt en liedjes van Sint maarten tot en met Drie koningen.

Het opbranden van kaarsjes is een vorm van opruimen, schoon schip maken en van reiniging.

Er kunnen restjes kaars in een holletje in de aarde verbrand worden.

Alle liedjes uit de adventstijd kunnen worden gezongen, om daarmee afscheid te nemen van de Advent en ruimte te maken voor het voorjaar.

Met de kinderen kun je pinda's rijgen, of een vetbol maken voor vogels in de winter.

Het is ook leuk om met de kinderen hout te sprokkelen. Februari is ook sprokkelmaand om met het hout iets leuks te doen.

Sterrenkoekjes bakken.

Maak de ruimte donker door de gordijnen dicht te doen en doe ze dan 1 voor 1 open, lampjes aan, om te laten zien hoe de wereld lichter wordt. We hebben de kaarsjes niet meer nodig.

Spel: laat de kinderen onder een bruine doek "slapen" tot moeder Aarde hen met een mand met lapjes wakker komt zingen.

De kinderen kunnen vrouwtje Dooi helpen met de sneeuw opruimen, zodat de lentefee kan komen.

Ontbijten/ fruit eten zonder kunstlicht met een schaal drijfkaarsjes op tafel onder een hazelaar- of berkentak.

Buiten kijken we of er al groene puntjes uit de aarde komen